

Församlingsinstruktion Gagnefs pastorat

Antagen av Kyrkofullmäktige i Gagnefs pastorat 2018-11-07,
reviderad av kyrkofullmäktige 2020-05-13.

Svenska kyrkan
GAGNEF-MOCKFJÄRD-FLODA

Pastoratets/ kommunens struktur

I Gagnefs pastorat ingår församlingarna Gagnef, Mockfjärd och Floda. Dessa ingår i Falu Nedansiljans kontrakt.

Pastoratet omfattar Gagnefs kommun, här bor cirka 10 200 personer. Här finns ingen större tätort utan många små och större byar. Invånarantalet och (medlemsantalet) är fördelat mellan församlingarna:

Gagnef 6124 (4667), Mockfjärd 2288 (1851) Floda 1758 (1419).

Antalet barn 0-17 år utgör 22 % av befolkningen

Antalet 18-64 år utgör 53,7% av befolkningen

Antalet 65 år och uppåt utgör 24,3 % av befolkningen.

Personal i tjänst 2020-04-01

Kyrkoherde: 1

Komministrar: 3

Diakoner: 3, varav 2 är diakoniassistenteter och 1 anställd av stiftelse.

Pedagoger: 2

Barn och ungdomsledare: 4

Lokalvårdare: 1

Husmor: 0,3

Administration: 2,5

Kantorer: 3

Fastighets- och kyrkogårdsföreståndare: 1

Fastighetsskötare: 1

Kyrko- och kyrkogårdsvaktmästare: 4

Säsongsanställda: 6

Skolungdomar: ett antal, på kyrkogårdarna

Omvärldsanalys

Många människor som bor i pastoratet pendlar till arbete i närbelägna större orter som Borlänge, Leksand och Falun. Inom Gagnefs pastorat finns inga större arbetsgivare. Gagnef kommun som är den största arbetsgivaren Där är det företrädesvis yrken inom vård, omsorg och utbildning som är representerade. I Gagnef kommun finns ingen gymnasieskola; vilket leder till att ungdomarna har långa skoldagar. Därför finns det en begränsad möjlighet att bedriva ungdomsverksamhet inom Svenska kyrkan.

Arbetslösheten för både ungdomar och vuxna är relativt låg (4 %), och antalet bidragstagare är 10,5 %. Sjuktalet ligger på en medelnivå jämfört med riket i övrigt. Medelinkomsten för barnfamiljer ligger något lägre än genomsnittet, 263 733 kronor per familj. Det innebär att många barnfamiljer inte har ekonomiska möjligheter att delta i aktiviteter som kostar pengar. Därför är vi angelägna om att barn, konfirmand- och ungdomsverksamhet är kostnadsfri. Många vuxna är deltidsanställda. Med robotiseringen och den teknologiska utvecklingen i samhället befaras en ökning av arbetslösheten i kommunen om inte trenden att värdesätta hantverk och lokalproducerade varor håller i sig och utvecklas.

I pastoratet finns ett stort antal små och medelstora företagare inom dagligvaruhandel och mindre industrier. Många egenföretagare har olika verksamheter inom samma företag. På grund av att de disponerar sin tid, kan vi nå den gruppen med verksamhet förlagd på dagtid, såsom frukostar och föreläsningar.

I kommunen finns bland annat kommunkontor, vårdcentral, apotek, folktandvård, livsmedelsaffärer, fyra bibliotek och systembolag. I Djurås, Gagnef, Mockfjärd, Dala-Floda och Björbo finns service i form av skolor, förskolor, och äldreomsorg. I Mockfjärd finns även Familjens hus; en familjecentral med bl.a. mödravård, barnavård, mottagning för barn- och ungdomspsykiatri och öppen förskola. Det finns ett stort utbud av närservice ute i byarna vilket gör att församlingarna kan vara aktiva på respektive ort, det vill säga en levande landsbygd med ett aktivt församlingsliv.

Inom Gagnef kommun finns ett rikt föreningsliv med exempelvis intresseföreningar, byalag, idrottsföreningar, hembygds- och kulturföreningar. Här finns en kulturskola som Svenska kyrkan regelbundet samarbetar med. Det finns många aktörer som vill engagera barn och

vuxna. Dessa är också våra medlemmar som vill delta i kyrkans verksamhet. Därför månar vi om att ha goda relationer med dessa föreningar så att vi inte kolliderar med våra verksamheter.

Inom pastoratet finns ett rikt kulturliv. Det är den goda kulturens möjlighet, som innebär att människor är rotade i traditioner. Därför är man öppen för nya synsätt och värderingar i sin livshållning, där folkkyrkan har en given plats.

Svenska kyrkan i Gagnefs pastorat

Församlingarna är anrika, gamla landsbygdsförsamlingar med många traditioner. Detta värnar pastoratet om, samtidigt som det är öppet för nytänkande och förnyelse. Byarnas olika traditioner och strukturer ställer höga krav på det pastorala tänkandet i arbetet.

Pastoralt program

Pastoratets grundläggande uppgift är att fira gudstjänst, bedriva undervisning, samt utöva diakoni och mission.

Pastoratets ambition är att vara en aktiv samhällsaktör som spelar en avgörande roll i människors andliga liv och fysiska vardag; en kyrka som erbjuder mötesplatser och gemenskap för alla, en kyrka som är föregångare i miljöarbete, och som har barnperspektivet och alla människors lika värde i fokus, en kyrka som bär och utvecklar tradition och kultur.

En bred och varierad barn- ungdoms- och vuxenverksamhet bedrivs i församlingshemmen i Gagnefs kyrkby, Mockfjärd och Dala-Floda. I Björbo Lillkyrka samverkar församlingen med Stiftelsen E O Olssons donation. Den är en gåva till Floda församling. Donationen äger och driver Björbo Lill kyrka.

Inom Svenska kyrkan i Gagnef verkar två inomkyrkliga rörelser: Dalarnas Fridsförening, en laestadiansk väckelserörelse med ett eget föreningshus och Evangelisk Luthersk Mission ELM, som firar gudstjänster och bedriver sin verksamhet i Gagnefs församlingshem. Svenska kyrkan bedriver ekumenik genom Kristna Alliansen. Där samverkar vi med Evangeliska frikyrkan i Djurås. Mockfjärd församling samarbetar med Missionskyrkan i Mockfjärd.

Svenska kyrkan är närvarande på behandlingshemmet Kraftaverket, där en av våra komministrar är kaplan.

Gudstjänsten

Församlingarna Gagnef och Mockfjärd firar huvudgudstjänst varje vecka och har ett varierat gudstjänstutbud där huvudgudstjänst med mässa firas minst 24 gånger per år i Gagnef församling och minst 12 gånger per år i Mockfjärd.

Floda församling har sedan biskopsvisitationen i februari 2019 begärt att få fira huvudgudstjänst endast en gång per månad. Istället anordnas tacokvällar och Pannskskvällar med en familjeinriktad gudstjänst en gång i månaden.

Vid annandagar firas en gemensam gudstjänst i pastoratet. Vi använder ordningar för högmässa, mässa, gudstjänst, Julotta, Långfredagsgudstjänst och Påsknattsmässa. Vid jul firas midnattsmässa som har en särskild liturgisk utformning. Sjukkommunion firas efter önskemål.

Vi har fyra äldreboenden där gudstjänster och mässor firas regelbundet.

I en strävan att möta människor i sina egna miljöer firas på sommaren ofta by- och fäbodgudstjänster.

Mer plats kommer att ges åt olika musikstilar i gudstjänsterna.

Vi uppmärksammar viktiga händelser/ traditioner i lokalsamhället och utformar olika gudstjänster utifrån dem, t.ex. Älgmålsbön.

Vi eftersträvar att gudstjänstspråkets tilltal ska vara enkelt och jordnära.

Ett mål är att använda kyrkorummen mer till olika aktiviteter, såsom föreläsningar, vuxen-och barnverksamhet.

Att ge fler personer möjlighet att delta i gudstjänsternas utformande är ett annat mål.

Musiken och körverksamheten ska vara en berikande del av gudstjänsten på ett sådant sätt att det smälter samman på ett naturligt sätt med det talade ordet. Musiken ska främja människors upplevelser och andlighet. Musiklivet ska passa och nå så många som möjligt. Här ingår konserter, välgörenhetsevenemang, musikgudstjänster och artistuppträdanden.

Undervisning

Gagnef pastorat erbjuder en verksamhet där barn, ungdomar och vuxna får möjlighet att växa in i den kristna tron. I verksamheten deltar barn från 0-18 år.

Kyrkans barn- och ungdomsverksamhet har samarbete med förskolor, skolor och föräldrar i pastoratet. Tillsammans med skolorna har pastoratet ett samarbete när det gäller att öka kunskapen om de kristna högtiderna, genom krubbvisning, julspel och påskvandringar. Barn som döpts under året bjuds in till gudstjänster där de tar emot sina doplöv. Barnens bibel delas ut till församlingarnas femåringar. Elever i åk 3 och 4 erbjuds att delta i Riddarskola.

Bibeläventyret erbjuds till åk 4.

Kyrkans barn- och ungdomsledare samarbetar med kommunens ungdomsgårdar och har en samverkansgrupp med polisen, socialförvaltningen och kommunen. Pastoratet strävar efter att utveckla verksamheten genom att vara ute på kommunens skolor. Barn och unga sätts i första rummet. Här ska de erbjudas en bra miljö och en verksamhet med hög kvalitet. Att se all verksamhet ur ett barnperspektiv är en utmaning som ständigt utvecklas. Barnen är vår nutid. Därför ska barnen ha möjlighet att vara delaktiga i verksamheten och påverka beslut som rör dem.

Gagnef pastorat erbjuder konfirmation för elever i åk 8, konvertiter och vuxna. Prästen har huvudansvaret för undervisningen och tillsammans med församlingspedagogen och ledare följs de fastställda riktlinjerna för Svenska Kyrkans konfirmandarbete. (Se bilaga 1)

Föregående års konfirmander erbjuds delta som konfirmandassistenter. Musiker och diakon deltar i arbetet.

Konfirmanderna ska ges möjlighet att få uttrycka sina funderingar om livet. De ska mötas av vuxna och unga som visar respekt för varje enskild individ. Undervisningen ska vara meningsfull och allsidig.

Undervisning bedrivs också genom bibelstudier, gudstjänster och andakter.

Diakoni

Diakonin är ett konkret uppdrag; att på Kristi uppdrag visa kärlek och omsorg, att genom ord och handling synliggöra Kristus under livets olika skiftningar. Ett diakonalt förhållningssätt är att se varje människas unika värde, att se och stärka människors egna resurser. Det ska kännetecknas av respekt för människan i den situation hon befinner sig, och genomsyra allt som sker i pastoratets regi.

Genom utåtriktad och uppsökande verksamhet; hembesök, kontakt med socialtjänst, arbetsförmedling, sjukvård och försäkringskassa sker vår diakoni.

Genom en öppen verksamhet bedrivs: Diakonikretsar, soppluncher, kvinno- och mansfrukostar, internationella kaféer och arbete med nyanlända. Grupp- och enskilda samtal erbjuds för att förmedla hopp. Det diakonala arbetet anpassas utifrån det lokala behov som uppstår och förändras.

Det är viktigt att diakonin har en synlig närvaro i samhället genom samverkan med andra aktörer i civilsamhället. Vi har i dagsläget många frivilliga. Diakonin ska verka som en bro och möjliggöra möten mellan nyinflyttade och människor som har sina rötter i bygden. Diakoni innebär också att alla intar ett förhållningssätt där vi hjälps åt att skapa nätverk där ett bättre och hållbarare liv ges möjlighet att levas. I pastoratet bedrivs en traditionell gemenskapande diakoni för äldre. Det är viktigt att fortsätta med då ensamheten och den psykiska ohälsan bland äldre ökar. Hemtjänstpersonalens tid blir kortare hos de som de besöker. Robotiseringen ökar såväl som den psykiska ohälsan. Därför ser vi att behovet av den personliga närvaron och mötet med äldre är av yttersta vikt.

I Floda församling betalas 75 % diakonitjänst av E O Olssons donation. De ekonomiska medel som stiftelsen tillhandahåller är avsedd för Floda församling. Diakoniassistenten samarbetar med diakon och diakoniassistenten i pastoratet.

Mission

Missionsuppdraget att "gå ut och göra alla människor till lärjungar" Matt: 28:18-20 är grunden för kyrkans arbete och existens. Genom att stödja alla människor oavsett ålder, kön, etnicitet och religion söker vi tillsammans vägar till mötet med Gud. Det globala perspektivet gestaltas genom internationella grupper, fairtrade-handel och föreläsare från andra kulturer. Kyrkan ska synas på många olika arenor och verka ute i samhällslivet. Det är en uppgift för alla människor inom det "allmänna prästadömet". Personliga kontakter, annonsering, hemsida och webb relaterade verktyg bygger en bas för att nå ut med grundläggande information. I Gagnef kyrka bedrivs "vägkyrka" en månad per sommar med frivilliga värdar som möter många människor, både församlingsbor och tillresta.

Verksamheter på andra språk.

Det finns ett stort antal finsktalande familjer i pastoratet. Dessa erbjuds söndagsskola, bibelklasser och gudstjänster på modersmålet tillsammans med Dalarnas Fridsförening som utgör ca 400 personer.

I Leksand finns kontraktets präst för hörselnedsatta, som kommer till oss och bedriver undervisning i den kristna tron och firar gudstjänst.

För de nyanlända, med olika språklig bakgrund anlitar vi tolkservice.

Barns perspektiv

Vid alla beslut som rör barn görs en barnkonsekvensanalys. Det kommer att ske vid renoveringen av Floda kyrka, precis som det gjordes med stor framgång vid ombyggnaden av Gagnef kyrka.

Barns villkor och perspektiv i pastoratet.

Vi vill fortsätta att stötta och utveckla befintlig verksamhet. Den är i dagsläget mycket god.

För särskilt utsatta barn finns föräldragrupper inom NPF, Neuropsykiatrisk funktionsvariation, för att göra livet lättare för dessa barn och deras familjer.

Vi har förändrat verksamheten genom att göra fler och mindre grupper, för att underlätta för fler barn att delta. På så sätt sätter vi kvalitet före kvantitet.

För barn med särskilda behov, som inte finns med i vår vanliga verksamhet, vill vi ordna aktiviteter någon gång per termin. Idag finns det barn som vi inte når, med vår verksamhet, pga. att vår personal och ekonomi inte räcker till. Vårt hopp är att vi i framtiden ska kunna möta detta behov och innefatta dem i församlingarnas verksamhet.

I vår samverkan med kommunen, föreningslivet och samfund och kyrkor, planerar vi i dagsläget inga gemensamma åtaganden.

På vilket sätt vill, kan och önskar barn vara delaktiga i församlingslivet?

Att barnen önskar vara aktivt deltagande i församlingslivet, gudstjänsterna, planering av verksamhet och sin egen miljö. Barnen är en självklar aktör vid gemensamma taco- och pannkakskvällar.

Kyrkomiljön

Idag har pastoratet tre kyrko. Vid varje kyrka finns en kyrkogård.

Kyrkorna är: Floda kyrka, Mockfjärds kyrka samt Gagnefs kyrka. I Dala Floda finns också Björbo Lillkyrka. Därutöver äger pastoratet Himmilsgården i Djurås. Den har tagits ur bruk sedan 2020-03-08 utifrån det besparingskrav pastoratet har. Gagnef kommun hyr lokalen.

Renovering av Floda kyrka kommer att vara aktuell under mandatperioden.

I dagsläget ser vi inte att någon kyrka är övertalig. Våra kyrkobyggnader har en särställning.

De är även skyddade enligt kulturmiljölagen. Kyrkorna har därför vår högsta prioritet.

Kyrkobyggnaderna används idag till gudstjänster och kyrkliga handlingar, uthyrningar till konserter, kyrkkaffe, skolverksamhet och skolavslutningar.

På sikt hoppas vi, förutom gudstjänster och kyrkliga handlingar, även bedriva annan verksamhet i kyrkan, såsom barnverksamhet, föredrag, sammanträden och körverksamhet.

Begravningsverksamheten

På uppdrag av svenska staten bedriver Svenska kyrkan begravningsverksamhet. Vi hanterar våra döda respektfullt och värdigt från det att vi tar emot dem från begravningsentreprenören till dess de vilar i graven.

I Gagnefs pastorat finns tre kyrkogårdar: Gagnefs, Mockfjärds och Dala-Flodas kyrkogårdar. Vid varje kyrkogård finns bisättningsrum.

Vi sätter stort värde på att vårda kyrkogårdarna så att de ska vara välkomnande och tillgängliga för alla. Underhåll enligt Kultur Minnes Lagen (KML) är viktigt. Vi måste hantera vårt kulturarv och förvalta kyrkogårdar med tillhörande fastigheter så att de bevaras för framtiden.

Kulturhistorisk inventering är ett av våra instrument för att uppnå bevarande. 2018 genomförs en sådan inventering på alla tre kyrkogårdarna.

På kyrkogårdarna erbjuds kistgravar, urngravar, askgravplats och minneslund.

Askgravplatser är ett gravskick som blivit mycket efterfrågat. Därför behövs planering för nya kvarter med sådana platser.

Behovet av alternativt gravskick för andra religionstillhöriga tillgodoses genom ett avtal med Stora Tuna Pastorat.

Miljö

Gagnefs kommun har ett välutvecklat och fungerande miljöarbete som pastoratet använder så som källsortering och återvinning. Vid inköp av varor och tjänster är miljöaspekten självklart i fokus. Församlingarna handlar i möjligaste mån KRAV- och rättvisemärkta produkter. Alla lokaler värms upp med pellets eller jordvärme. En miljöpolicy har upprättats. Fordon och maskiner körs på fossilfritt bränsle.

Den kyrkliga beredskapen

Gagnef kommun har en POSOM grupp där diakonen, kyrkoherden kyrkogårdsföreståndaren och kyrkogårdsvaktmästaren i Floda är ordinarie representanter. Kyrkogårdsvaktmästaren i Mockfjärd och fastighetsskötaren i pastoratet är ersättare från Svenska kyrkan. Även i lokala krisgrupper finns kyrkan representerad.

Tre utvecklingsområden:

- 1) Familjediakoni med inriktning på nya svenskar. Familjediakonin är en integrerad del av barnverksamheten.

Det diakonala arbetet anpassas utifrån det lokala behov som växt fram, såsom att ta emot nyanlända till att bistå asylsökande och främja integrationen.

Det ska vi göra genom att stötta nyanlända familjer i deras sammanhållning och integration.

Att pastoratet kan skapa mötesplatser med andra, ser vi som en viktig del i att kyrkans bidrar till ett hållbart och sammanhållet samhälle i motsats till den förödande polariseringen.

- 2) Arbetet med ungdomar behöver utvecklas. I dagsläget har pastoratet ingen ungdomsverksamhet efter konfirmationen. Pastoratets intention är att utveckla arbetet på högstadieskolorna genom närvaro av personal. Med utgångspunkt i konfirmandgruppen ska vi söka oss fram till en fritidsverksamhet som meningsfull och relevant för ungdomarna. Utbildning med NPF, Neuro- Psykiatrisk Funktionsnedsättning har lyfts fram av Västerås stift. Vår personal har deltagit i utbildningen. Den kunskapen kommer att genomsyra verksamhetens upplägg.

- 3) Vidareutveckla gudstjänstens språk och innehåll. Den nya kyrkohandboken ger oss en god möjlighet och en härlig utmaning att arbeta med och utveckla gudstjänsten. Eftersom det finns olika kristna trosinriktningar i pastoratet ger det en extra möjlighet till ett förnyat gemensamt gudstjänstliv.

Barnens perspektiv har beaktats i framtagandet av församlingsinstruktionen.

Samtliga tre församlingsråd har varit delaktiga i framtagandet av församlingsinstruktionen.

Bilaga 1. Aktuell handlingsplan för konfirmandarbetet

För Gagnef pastorat 2020-05-13

Margareta Carlenius

kyrkoherde

Birgitta Ihlis

Kyrkorådets ordförande

Jan Wiklund

Kyrkofullmäktigesordförande

För Domkapitlet i Västerås stift

Mikael Mogren

Biskop

